

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ХОЗУЗОРИ И ХОХОДЕМИ
ЯПОНСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Едно време живеели в Япония двама братя. По-големият се казвал Хозузори, а по-малкият — Хоходеми.

Хозузори бил добър рибар, а Хоходеми — опитен ловец. Когато умрял баща им, те си разделили имота му тъй: рибарят взел морето, а ловецът — планините. И двамата били доволни от дележа.

Хоходеми отивал на лов по планините и се връщал всяка вечер с много дивеч. Но на брата невинаги му вървяло. Понякога, като се качи на лодката, Хозузори трябвало да се навърта край брега, дето нямало много риба; невинаги можел той да хвърли мрежи в открито море, тъй като в бурно време вълните се издигали нависоко и можели да обърнат лодката му. По едно време бурите зачестили и той трябвало да лови само с въдица и да се връща вкъщи с две-три шепи дребна риба.

— Не може тъй — рекъл той една вечер на брата си. — Време е да си разменим занятията. Ще ти дам въдицата и мрежите, а ти ми дай лъка и стрелите. Ти върви на риба, а аз ще тръгна по лов.

Малкият брат се съгласил.

— Защо не? — казал той. — Да не мислиш, че моята работа е лесна? Цял ден тичам по скалите и си дера дрехите в храсталака, за да убия две-три птици или един заек. А ти си седиш в лодката и рибите идват сами да се закачат на въдицата ти или да влязат в мрежата.

На другата сутрин Хозузори тръгнал на лов, а Хоходеми — на риболовство. Но и двамата се върнали с празни ръце. Хозузори не знаел къде какъв дивеч живее и не умее да открива следите му. А Хоходеми — както бил пуснал въдицата в морето — я дръпнал, но не измъкнал нищо; не измъкнал дори и самата кукичка: тя изчезнала някъде.

— Дай ми въдицата, па си вземи лъка и стрелите! — казал Хозузори на брата си. — Не ме бива за ловец.

— И мене не ме бива — рекъл Хоходеми — за риболовец; познава се по това, че нещо ми откачи кукичката от въдицата и не можах да я намеря никъде.

— Тъй ли? — викнал яростно Хозузори. — Наистина ли си ми изгубил въдицата? Скоро да отидеш да я намериш! Ако не я намериш, ще те пребия.

Хоходеми отишъл пак на морския бряг. Съблякъл се и се хвърлил в морето. Търсил навсякъде, ала не намерил въдицата. Брат му също я търсил, но и той не успял да я намери.

Като видял, че въдицата е изгубена завинаги, Хоходеми предложил на брата си да му направи въдици от своето оръжие, но оня не се съгласил:

— Моята въдица не може да се замени с никаква друга. Прави каквото правиш, но я намери! Ако стане нужда, и при морския бог иди, но я донеси! Инак ще те убия!

Хоходеми тръгнал отново по морския бряг. Спрял се да гледа във водата от онова място, дето бил застанал, когато изгубил въдицата. Морето било в тоя миг бистро, ала въдицата не се виждала никъде по дъното.

И момъкът почнал скръбно да си говори:

— Тежко ми! Брат ми, какъвто е лют, ще ме убие, ако не намеря тая проклета въдица. Наистина, само морският бог би могъл да узнае къде е тя. Но знам ли къде да търся тоя бог? Кой ще ми каже де е дворецът му и как да отида там?

В това време той зачул жален вик на птица. В една примка, която бил заложил Хозузори, се била хванала дива патица. Както се бил ядосал на брата си, Хоходеми решил да освободи птицата. Пуснал я. А тя се превърнала на старец и му казала:

— Ти поиска да освободиш птица, а освободи човек. Аз съм магьосникът Нгнойя-Ухсикуе. Попаднах в тая примка, когато се бях преобразил на патица, за да накажа един свой враг. Кажи ми, добри Хоходеми: с какво да те наградя?

— Намери ми въдицата, която изгубих тук тая заран!

— Ще се намери. Но аз не мога да ти я покажа. Трябва да отидеш при морския бог, който живее вдън морето. Пътя ще откриеш сам, ако седнеш в кошницата от тръстика, която ще ти донеса.

Магьосникът Нгнойя-Ухсикуе изчезнал, но малко след това се явил отново с голяма кошница в ръце:

— Ето кошницата. Ще седнеш в нея и няма да се боиш от нищо. Тя ще потъне във водата и ще заплува, накъдето си знае. Като стигнеш до голям дворец от рибени люспи, ще излезеш от кошницата. Пред двореца има кладенец, а над него расте канелено дърво. Ще се качиш на дървото и ще чакаш там да дойде дъщерята на морския бог.

— Е, а после?

— После ще стане, каквото трябва да стане. Въдицата ще се намери.

— Благодаря — рекъл Хоходеми и влязъл веднага в кошницата, а тя — като жива — подскочила и се хвърлила, та — в морето. Сетне заплувала бързо като някое животно с много нозе и перки.

Ала колкото и бързо да плувала кошницата, дворецът на морския бог бил далече. Хоходеми видял, че се стъмва, а още никакъв дворец не се показва. В морето станало съвсем тъмно — много по-тъмно, отколкото става на земята.

Но по едно време Хоходеми видял в далечината светлинка — сякаш звезда блещука. Колкото повече се приближавал до нея, толкова по-едра ставала звездата. И най-сетне той разбрал, че не е звезда, а самият дворец на морския бог. Люспите, от които бил направен тоя дворец, изпускали силна светлина. Момъкът намерил канеленото дърво. Той се качил на него. Малко след това дошла мома — хубавица, с чаша от изумруд в ръка, да пие вода от извора, който бил под дървото. Тя била Тойотамахиме, дъщерята на морския бог.

Когато момата се навела да гребне вода в чашата, видяла образа на Хоходеми, отразен в кладенеца. Тя се уплашила и в страха си изтървала чашата, та я счупила. Без да поглежда назад, Тойотамахиме побягнала в двореца и разказала на баща си какво е видяла.

— Дошъл е, татко, кой знае откъде, един хубав момък. Стои на канеленото дърво, на кладенеца. Лицето му се отразява във водата. Не посмях да си гребна вода. Чашата ми се счупи.

— Това е знак, че ще се омъжиш за момъка, но няма дълго да живееш с него. Ще се разделите и вече никога не ще се видите. А младият хубавец е Хоходеми, ловецът от големите планини. Кажи му да дойде: той идва по работа, знам това.

Поканили Хоходеми да влезе в двореца. Момата го харесала много.

— И три дена само да живея с него, стига ми — си казала тя.

Морският бог заповядал да постелят на пода пъстра рогозка на осем ката. На нея седнали с момъка и почнали да си приказват. Хоходеми казал защо е дошъл. Морският бог го нагостил и му обещал, че ще му помогне.

— Нека се съберат около двореца всички риби! — заповядал той.

Рибите се събрали, ала не всички: една не дошла, защото била много болна. Царят на морето пратил да я доведат. Устата и гърлото й

били подути. Прегледал я придворният лекар и намерил въдицата, забита в устата ѝ.

— Ето — казал морският бог на Хоходеми, — намерихме братовата ти въдица.

— Много се радвам. Дай ми я, па да си вървя, че ме чака дълъг път с моята кошница.

— Кошница ли рече? Къде ти е кошницата? Аз не съм я видял никъде.

Чак тогава се сетил ловецът да потърси кошницата, но не я намерил: тя се била върнала при магьосника. И той трябвало да остане в подводния дворец. Там му било хубаво. Забравил за злия си брат, който го заплашвал, че ще го убие. Дъщерята на морския цар го обичала и той се оженил за нея. Всичко имало там в изобилие. В двореца от рибени люспи се живеело весело, особено в празничен ден, когато делфините свирели със своите тръби и сплесканите риби торпеди биели тъпани, а морските раци дрънкали на големи китари.

Три години прекарал Хоходеми в двореца от рибени люспи. Колкото и да било весело и приятно там, затъжил се за родината си. Домиляло му дори и за злия брат: той отдавна му бил простил. Морският бог разбрал всичко: защо е морски бог, ако не може да види какво става в човешкото сърце, което е дълбоко като море?

Един ден той казал на зетя си:

— Май че ти е домиляло за Япония, а? Гледам те — не си много весел тия дни...

— Вярно е. Но няма как да отида там. Липсва ми кошницата.

— Тъй ли? Да не мислиш, че до Япония се отива само с кошница? Ей сега ще наредя тази работа. Малко потърпи!

Той заповядал да повикат морските змейове.

Дошли най-бързите от тях.

— Колко време ви трябва, за да отнесете моя зет до земята, отдето е дошъл?

— Осем дена — отвърнали дванадесетте най-стари змея.

— Много е — намръщил се царят. — Да кажат други.

— Четири дена — обадили се други змейове, осмина на брой, по-млади.

— И това е много — казал царят.

— Два дена — рекли трима от най-младите змейове; — за по-малко не може.

— Как да не може? — развикал се морският бог. — Тоя момък е дошъл от там до тук само за един ден, дори за по-малко от ден — и то с кошница. Та вие не можете ли да свършите толкова работа, колкото върши една кошница от тръстика? Тогава за нищо не ви бива. Вървете се обесете!

Най-младият змей, дълъг всичко два лакътя, засрамен от тия укори на царя, рекъл:

— Аз ще отнеса княза само за един ден.

— Това се казва змей — извикал богът на морето. — А вие, всички други, сте баби и старци. Махнете се от очите ми, че ме е яд да ви гледам! От ядене и пиене сте станали страшно лениви.

На сбогуване морският бог подарил на зетя си два елмаза и му казал:

— Тия два камъка, които ти давам, са елмазите на прилива и на отлива. Потопиш ли в морето тоя, водата ще почне да се качва. Потопиш ли оня, тя ще начене да спада. А когато даваш въдицата на брата си, изречи над нея следното заклеване: „Проклетата въдице! Злокобна въдице! Черна въдице!“ И тогава чак му я дай. При това, щом му я дадеш, обърни си гърба към въдицата — да не би всички беди, които носи въдицата, да сполетят тебе. Още и това запомни! Почне ли брат ти да оре и засява ниви нависоко, ти работи ниви на ниско; ако ли той избере тия по ниските места, тя вземи ония по високите. Аз съм цар на морето, а който заповядва на морската вода, заповядва и на влагата, дето поя растенията; от мене зависи къде да има плодородие и къде да няма.

А дъщерята на бога казала на мъжа си:

— Скоро ще дойде време да ни се роди син. Когато приближи това време, аз ще изляза през някоя бурна нощ на сушата, за да добия там детето. Но ти трябва да ми съградиш хижа на самия морски бряг и да я покриеш с пера от морски птици, които сам си събрал. Запомни добре това!

Хоходеми яхнал змея и вечерта стигнал в Япония. Като излязъл на брега, той вързал на врата на змея меч си и му поръчал да го отнесе на морския бог, за да знае той, че зет му е пристигнал

благополучно. Змеят се върнал в двореца и оттогава бил наречен Змей мечоносец; тъй се нарича той и до днес.

Хоходеми отишъл при брата си и му се извинил, че е закъснял с въдицата. Хозузори го посрещнал с укори и хули. Без да обръща внимание на братовите си думи, Хоходеми произнесъл заклеването и подал въдицата на Хозузори, па се обърнал и си отишъл вкъщи.

На другия ден Хозузори почнал да оре и сее по високите места. Като видял това, брат му се заел да разорава ниските. Нивите на Хозузори трънясали и буренясали, а житото изгоряло; тия на Хоходеми родили богато и житото узряло до зърно. Хоходеми си напълнил житниците. Брат му дошъл при него и почнал да се кара:

— Не те ли е грях? Ти избра най-плодородните места за нивя, а на мене остави най-песъчливите, дето става само буренак и трънак. Отсега нататък ти сей по високото, а аз ще сея по низините.

— Съгласен съм, само мир да има — казал Хоходеми.

Засели отново. Тоя път нивята на Хозузори били наводнени от прилив и се обърнали на блата, а тия на Хоходеми пак родили, дори повече от първия път. Хоходеми станал много богат, а завистливият му брат осиромашал съвсем.

— Брат ми донесе някаква проклетия, като се върна от морето — си казал Хозузори. — Никак не ми върви. До просяшка тояга стигнах. Ще му дам да ме разбере.

И той облякъл бронята си, взел всичкото си оръжие и отишъл да убие брата си. Видял го, че седи в една лодка и дере цял куп морски птици — да им вади перата. Когато Хоходеми съзрял брат си и разбрал с какво намерение идва, той потопил елмаза на прилива във водата и морето придошло толкова бързо, че заляло целия бряг. Хозузори едва успял да избяга навръх едно близко бърдо. Но приливът стигнал и дотам: водата почнала да залива бърдото. Хозузори трябвало да се покатери на едно дърво. Ала водата все още се издигала. Тя стигнала до нозете на Хозузори и продължавала да се покачва.

Старият брат се уплашил. Той разбрал, че Хоходеми обладава магьосна сила. Примолил му се да го отърве, като обещал, че ще му стане роб и до гроб ще му робува. Тогава Хоходеми потопил втория камък и водата бързо спаднала. Хозузори се отървал от смърт. Той се помолил на брата си да му прости.

— Добре — казал Хоходеми, — ще забравя всичко минало. Но ти трябва да ми помогнеш да направя къща за невестата си. Тя може скоро да дойде.

Двамата братя се заловили братски да градят къща на брега на морето. И наистина, след няколко време къщата била готова. Само покрив нямала. Тогава Хоходеми наченал отново да бие морски птици и да им скубе перата, за да покрива къщата. Ала тая работа вървяла бавно, защото трябвало да я върши сам, както бил обещал на жена си.

Хоходеми избил много морски птици, оскубал ги и покрил с перата къщата. Но все пак останала една голяма дупка на покрива, защото перата не стигнали да се покрие целият.

През тая нощ морето се разиграло. Явила се силна буря. Хоходеми излязъл на брега. Посред нощ се показала из морските вълни жена му. Мъжът я отвел в къщата, но тъй като покривът не бил довършен, помолил я да поживее ден-два в голямата къща, дето прекарвал той, докато бъде готов покривът.

— Не — рекла Тойотамахиме, — не може, защото тая нощ ще добия момченце. Ти ще ме оставиш сама в непокритата къща и ще си отидеш да спиш. Ще дойдеш, когато те повикам. Обещай ми, че няма да минаваш насам, додето не чуеш моя глас, че те вика по име. Инак ще се сбъдне едно лошо пророчество — и ти ще бъдеш виновник за това.

Хоходеми обещал и отишъл да спи. Ала любопитството не го оставяло на мира. Ами ако Тойотамахиме поиска нещо? Кой ще ѝ го даде? Трябва да има край нея човек. И той решил да се промъкне тихичко до къщата и да погледне от дупката на покрива.

Така и направил. Погледнал и какво видял? Жена му лежи на пода — но не в образа на хубавица, както я знаел, а — на змеица: грозна и страшна, Хоходеми се уплашил и побягнал. След един час той чул, че жена му го вика. Отишъл в къщата. Там стояла Тойотамахиме — вече не в образа на змеица, а — на жена. Тя държала в едната си ръка хубаво момченце, а в другата — нож.

— Слушай — рекла. — Тоя нож е твой. Видях го, че падна от дупката на покрива. Ти беше преди един час тук и гледаше. Нали ти казах, че не бива да идваш, преди да те повикам, и нали обеща да ме послушаш? Ти узна тайната, която криех от тебе, затова вече няма да ме видиш никога. Отивам при баща си — и отивам завинаги. Никога

вече няма да се върна на земята и ти вече никога не ще можеш да дойдеш в двореца от рибешки люспи. Ако закопнееш по мене и пратиш някого в морското царство, ще го задържа там и няма да го пусна да се върне. Знай още, че ако и аз пратя някого да дойде при тебе — той не ще може да се върне в морските дълбочини, а ще умре на земята.

Тя му дала момченцето, което нарекла с дългото име Атанимакойбутсозу-мотехатрайо, което значи Княз от къщата с недовършен покрив от пера на морски птици. След това, без да каже дума, изчезнала сред вълните.

Хоходеми си мислел, че жена му се шегува. Но минати дни, месеци, години — а тя не се връщала. Той почнал да тъгува по нея и да плаче. Плачело и момчето. Много пратеници проводил Хоходеми в морето — да поздравят от него и от сина му княгинята и морския бог, ала никой от тях не се върнал. Идвали понякога и пратеници от страна на Тойотамахиме — да ги поздравят и да им донесат подаръци. Но тия пратеници умирали, щом поискат да се приберат в морското царство.

Най-сетне един ден Хоходеми хвърлил в морето двата елмаза — на прилива и отлива, — като се надявал, че морският бог и дъщеря му ще излязат от водните дълбочини. Но те не излезли.

Оттогава има прилив и отлив.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.